

Епізоотична ситуація щодо ектопаразитів в птахівництві

Нагорна Л., Березовський А., Фотіна Т.І., Проскуріна І.

Сумський національний аграрний університет

Вступ. Невирішеною проблемою сучасного птахівництва в Україні є ураження птиці та заселення виробничих приміщень ектопаразитами. Чисельність комах та кліщів, які паразитують на птиці, відрізняється суттєвим різноманіттям. В першу чергу, загрози від ектопаразитів, полягають у зниженні продуктивності і збереження птиці, виникненні спалахів інфекційних та інвазійних захворювань, переносниками і резервуарами збудників яких є ектопаразити. Курячий кліщ є одним з найнебезпечніших ектопаразитів, сприйнятливість до якого визначена у понад 30 видів птиці, нападає він також на обслуговуючий персонал, викликаючи в останніх свербіж та гострі алергічні дерматити.

Методи. Впродовж 2010-2018 років було проведено серії паразитологічних досліджень птахівницьких господарств на предмет встановлення поширення серед вирощуваного поголів'я тимчасових і постійних ектопаразитів (малофаг, кліщів, жуків-чорнотілок тощо.). Вивчення епізоотичного стану птахівничих господарств проводили методом візуального огляду птахів, виробничих приміщень, підстилки, технологічного обладнання в пташниках за використання методики Б. О. Фролова (1975).

Результати. Встановлено, що у дрібних присадибних та фермерських господарствах, де практикують підлогове утримання різновікової та різновидової птиці, актуальною проблемою є ураження птиці постійними ектопаразитами. Зокрема у курей виявляли малофаг видів *Menopon gallinae*, *Menacanthus stramineus*, *Menacanthus cornutus*, *Goniocotes hologaster*, індичок – *M. gallinae*, *M. stramineus*, качок і гусей - *Anaticola crassicornis*, страусів - *Struthiolipeurus struthionis*. При підлоговому утриманні бройлерів і курей-несучок в пристосованих приміщень, встановлено заселення жуками-чорнотілками *Alphitobius diaperinus*. Спорадично виявляли колонії червоного курячого кліща *Dermanyssus gallinae*. Водночас, в птахівничих господарствах з промисловими технологіями утримання, величезною проблемою є паразитування червоного курячого кліща *D. gallinae*. Популяції кліща виявляли в господарствах з розведення яйценосних кросів птиці, перепелів, водоплавної птиці, незалежно від пори року. За промислового розведення курей-несучок при утриманні їх у кліткових батареях у 76,5 % обстежених господарствах, відмічали інвазування птиці та заселення виробничого обладнання приміщень курячими кліщами *D. gallinae*. Перед закінченням технологічного циклу екстенсивність інвазії сягала 100 %. В присадибних господарствах у 10,2 % встановлено заселення *D. gallinae*.

Висновок. При проведенні комплексу досліджень, встановлена стійка тенденція до зростання популяції кліща *D. gallinae* в промисловому секторі птахівництва України. Незважаючи на постійне удосконалення заходів боротьби з зазначеним акарозом, проблема зростання популяції курячого кліща в птахівництві України залишається не подоланою.